

B. Bērziņš

Latvijas Konservatorija.

Vēsturiska izziņa.

Burž. Latvijas Ministru kabineta ieceltais Konservatorijas rektors prof. J.Vītols 1919.g. 20.augustā uzsāk Konservatorijas Pedagogu /vēlākās Mākslas resp. Konservatorijas/ padomes organizēšanu. Tās pirmā sēde notiek 9.septembrī Izglītības ministrijas telpās, kur piedalās visi 9 padomes locekļi:

prof. J.Vītols, N.Allunans, A.Benefelde, P.Jurjāns,
J.Lazdiņš, A.Ozoliņš, B.Rogge, P.Šuberts, O.Žubīts.

Konservatorijai ierāda telpas Kr.Barona ielā Nr.1, bij. Rīgas Aleksandra gimnazijā, ko cēlis arhitekts Baumanis.

1920.g. 11.oktobra sēdē statutu komisijas izstrādāto Latvijas Konservatorijas āstatutu projektu Mākslas padome pieņem.

1923.g. 12.novembrī Latvijas Konservatorijas satversme pieņemta saeimā. Tā nostādīta uz vienādiem pamatiem ar Latvijas Universitātes un Latvijas Mākslas Akadēmijas satversmi.

Par paraugiem ņemti bij. Rīgas politehniskā instituta un Jurjevas universitātes ustavi, kā arī Francijas, Vācijas u.c. buržuāzisko valstu augstskolu iekārtu materiāli.

1927.g. Latvijas republikas satversmes 81.p. kārtībā izdoti "Pārgrozījumi un papildinājumi Latvijas Konservatorijas satversmē" /V.V. Nr.218, 29.septembrī/.

Pēc Ulmaņa fašistiskā apvērsuma 1934.g. Latvijas Konservatorijas statutus pārstrādā un pieņem 1938.g. 4.apriļa Konservatorijas padomes sēdē.

Pirmie uzņemšanas pārbaudījumi notiek 1919.g. septembra beigās. Mācību gaitas uzsākumu pārtrauc Bermonta uzbrukums Rīgai. Darbību atjauno 1919.g. 17.novembrī.

Mācību pirmo pusgadu uzsāk ar 12 mācības spēkiem un 150 audzēkņiem, bet 1920/21.māc.gadā ir jau 41 pedagogs un 480 audzēkņu, kas ir vislielākais studējošo skaits līdz 1940.gadam.

Par audzēkņiem uzpēma abu dzimumu personas ar 13.mūža gadu, pēc vispārējiem pārbaudījumiem un pārbaudījuma specialajā priekšmetā.

Latvijas Konservatorijā bija šādas nodaļas:

- 1/ kompozīcijas, teorijas un ērģeļu,
- 2/ dziedāšanas,
- 3/ klavieru,
- 4/ stīgu instrumentu,
- 5/ pūšamo instrumentu ar kara kapelmeistaru un sitamo instrumentu klasi.

Katras nodaļas programā

a - obligātie priekšmeti,

b - pedagogiskie "

c - papildu "

Studiju laika bija iedalīts 2ursos - zemākā un vecākā. Pēc abu kursu beigšanas Konservatorijas absolventiem izsniedza diplomu ar brīvmākslinieka gradu, vai atestātu - atkarībā no sekmēm.

Latvijas Konservatorija ikgadus sarīkojusi vairākus kamermuzikas vakarus Konservatorijas stīgu kvarteta izpildījumā, piedaloties vietējiem un ārzemju solistiem.

Sākot ar 1921/22.māc.gadu sistematiski ik nedēļas sarīkojusi audzēkņu priekšnesumu vakarus - slēgtus vai publiskus. Ienākumus no šiem vakariem ieskaitīja speciālos līdzekļos Konservatorijas vajadzībām.

Latvijas Konservatoriju uzturēja valsts. Nelielu pabalstu sniedza Kulturas fonds audzēkņu stipendijām.

Latvijas Konservatorijas darbības virziens atbilda buržuaziski nacionālistiskās resp. fašistiskās valsts iekārtas garam.

Konservatorija popularizēja Vakarēiropas un krievu klasiskus, arī Vakarēiropas modernistus, ignorējot Padomju Savienības komponistu jaunradi.

Boļšakovs

Latvijas Konservatorijas fonda

KLASIFIKACIJAS SCHEMA

Fonds nav liels - ap 1300 glabājamo vienību. Tāpēc, un vadoties no dokument. materiālu vienības principa, apstrādājot Latvijas Konservatorijas fonda materiālus, nevaram pieturēties pie vēsturiskās metodes, nevaram sadalīt dok. materiālus pa atsevišķiem periodiem, radot jaunus, blakus fondus. Tāpēc dok. materiālu sadalījums - pēc satura - tematiskais. Visi periodu materiāli jāietilpina attiecīgo tematisko grupu robežās, pēc vajadzības tos sīkāk detalizējot, piem. grupā "Audzēkņu raksturojuma un sekmju žurnāls" - glabājamās vienības jāsystematizē, ieturot klasu apzīmējumu un mācības spēku uzvārdu alfabētu, un pēc tam tikai chronologiskā secībā. Tā tad - pamata sadalījums - tematiskais, un chronologiskā secība - iekšējā.

Jāizceļ sekojošas galvenās dok. materiālu grupas:

- 1/ noteikumi, rīkojumi, pavēles,
- 2/ pārvaldes materiāli,
- 3/ materiāli, kuri attiecas uz mācības spēkiem,
- 4/ " " " " audzēkņiem,
- 5/ sarakste,
- 6/ atsevišķi jautājumi,
- 7/ kases dokumenti.

Tālāk - šo grupu materiāli jāsaprupē pēc svarīguma resp. kompetences, piem.

ad 1 - Ministru Kabineta, Izglītības ministrijas, Konservatorijas padomes, rektora rīkojumi u. t. t.

ad 2 - Pedagogiskās padomes, Dekānu padomes, Saimniecības komisijas protokoli.

ad 3 - Personallietas, saraksti.

ad 4 - Saraksti, lūgumi u. tml.

Kultūras un sadzīves iestāžu
fondu nodaļas vadītāja

ORantins